

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 15^{ΗΣ} ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1945

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΠΑΛΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ὁ κ. Μ. Γερούλᾶνος εἰσηγεῖται περὶ τοῦ ἔργου τῶν κ. Θ. Μαυρογορδάτου καὶ Ὁρ. Λουγίδου «Γναθοπροσωπικὴ τοῦ πολέμου» διὰ τῶν ἐξῆς:

Ἡ θεραπεία τῶν τραυμάτων τῶν περὶ τὴν κοιλότητα τοῦ στόματος ὀστέων ἀποτελεῖ ἐν τῶν δυσχερεστέρων κεφαλαίων τῆς χειρουργικῆς τοῦ πολέμου, καθόσον τὰῦτα συνοδεύονται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὑπὸ ἐκτεταμένης καταστροφῆς τῶν μαλακῶν μοριῶν τοῦ προσώπου καὶ συχνότατα ὑπὸ ἀπωλείας τμημάτων ὀστέων καὶ ὀδόντων, μολύνονται δὲ εὐκόλως ἀπὸ τοῦ στόματος, καὶ ἐμφανίζουσιν ἐκτοπίσεις τούτων, αἵτινες μετὰ δυσχερείας ἀναπροσαρμόζονται καὶ ἔτι δυσχερέστερον συγκρατοῦνται.

Ἡ τελευταία αὕτη δυσχέρεια τῆς συγκρατήσεως τῶν τμημάτων τοῦ παθόντος ὀστοῦ εἰς καλὴν θέσιν, προεκάλεσε τὴν ἀνάγκην συνεργασίας χειρουργοῦ καὶ ὀδοντοῖατροῦ. Καὶ ὁ μὲν χειρουργὸς ἔχει νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς περιποιήσεως τοῦ τραύματος, νὰ ἐκτελέσῃ ἔτι ἀναπλαστικὰς ἐγχειρήσεις ἐπὶ ἀπωλείας ὀστέων καὶ ἐν συνεχείᾳ καλλωπιστικὰς ἐγχειρήσεις διὰ σχηματισμοῦ κρημνῶν δέρματος, μεταμοσχεύσεων κτ.

Ὁ ὀδοντοῖατρός, ὅστις κατέχει τὰ τεχνικὰ μέσα, θὰ φροντίσῃ ἀπ' ἀρχῆς διὰ τὴν καλὴν συγκράτησιν τῶν ὀστέων, τὴν στερέωσιν τούτων καὶ θὰ ἐφαρμόσῃ τέλος τὴν ὀδοντοτεχνικὴν τοῦ καλλωπισμοῦ.

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Κου Μ. Μακκᾶ ιδρύθη πρὸς τοῦτο εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ τὸ πρῶτον Ὀδοντοῖατρικὸν κέντρον πολέμου, ὅπου ἐν συνεργασίᾳ τοῦ χειρουργοῦ κ. Μακκᾶ μετὰ τοῦ ὀδοντοῖατροῦ κ. Θ. Μαυρογορδάτου, ἐνοσηλεύθησαν περὶ τοὺς ἑκατὸν τραυματαῖα, οἵτινες, ὡς ὑπολογίζεται ἦσαν περίπου τὸ ἥμισυ ὅσων ἔφερον τοιαῦτα τραύματα κατὰ τὸν Ἰταλοελληνι-

κόν πόλεμον. Ἐκ τούτων 78 ἔφερον βαρέα τραύματα, ἅτινα ἀπήτησαν σοβαρὰς ἐπεμβάσεις.

Ἐκ τῆς ἐπὶ τούτων κτηθείσης πείρας οἱ συγγραφεῖς συνέγραψαν τὸ παρουσιαζόμενον βιβλίον «*Ἡ γναθοπροσωπικὴ χειρουργικὴ τοῦ Πολέμου*», συγκείμενον ἐκ 350 σελίδων καὶ περιλαμβάνον 246 πρωτοτύπους εἰκόνας καὶ ἀκτινογραφίας.

Εἰς τὸ Α΄ μέρος γίνεται γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς γναθοπροσωπικῆς χειρουργικῆς τοῦ πολέμου, δίδονται ὁδηγίαι διὰ τὴν ἀπαιτουμένην πρώτην βοήθειαν, περιγράφονται κατόπιν αἱ διάφοροι μορφαὶ τῶν καταγμάτων τῆς ἄνω καὶ κάτω γνάθου, αἱ ἐπιπλοκαὶ τούτων, ἀγκυλώσεις τῶν ἀρθρώσεων, ψευδαρθρώσεις, λοιμώξεις τῶν κόλπων καὶ τέλος αἱ ἐνδεικνύμεναι πλαστικαὶ ἐγχειρήσεις.

Εἰς τὸ Β΄ μέρος περιγράφονται αἱ κυριώτεραι τῶν περιπτώσεων καὶ αἱ κατὰ ταύτας ἐκτελεσθεῖσαι ἐγχειρήσεις, 54 ἀναφερόμεναι εἰς τὴν κάτω γνάθον μετὰ 94 ἀκτινογραφιῶν καὶ εἰκόνων, 14 εἰς τὴν ἄνω μετὰ 15 εἰκόνων καὶ 10 ἀφορῶσαι εἰς ἀμφοτέρας μετὰ 39 εἰκόνων.

Ἐν τέλει ἐξάγονται πολύτιμα συμπεράσματα, ἀναφερόμενα καὶ εἰς τὰ σχετικὰ ἐκ τῆς ἡμετέρας καὶ ξένης βιβλιογραφίας.

Τὸ ὅλον ἔργον ἀποτελεῖ ἀναγκαίαν συμπλήρωσιν τῆς Ἑλληνικῆς βιβλιογραφίας, ὅχι μόνον τῆς ἀναφερομένης εἰς πολεμικὰ τραύματα, ἀλλὰ καὶ τῆς εἰς τὰ ἐν καιρῷ εἰρήνης παρατηρούμενα. Ὑπάρχουσι βεβαίως πολλαὶ ἐργασίαι ἀναφερόμεναι εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς γναθοπροσωπικῆς χειρουργικῆς ἀλλ' αὗται πραγματεύονται ἐκάστοτε μεμονωμένα θέματα, αἱ δὲ γενικώτεραι συγγραφαὶ τῆς Χειρουργικῆς κατ' ἀνάγκην ὅλως συντόμως ἀναφέρονται εἰς τὸ τόσον σπουδαῖον κεφάλαιον τοῦτο. Ἡ παροῦσα συγγραφή ἐν τούτοις περιλαμβάνει συστηματικῶς ἅπαντα τὰ ἐνταῦθα ἀναγόμενα ζητήματα, ἐνδιατρίβουσα εἰδικώτερον εἰς τὸ δυσχερὲς ὀδοντοϊατρικὸν χειρουργικὸν ἔργον, πρὸς καλυτέραν κατανόησιν καὶ ἀπόδοσιν τοῦ ὁποίου μεγάλως συμβάλλουσιν αἱ ἐκάστοτε παρεμβαλλόμεναι ἀκτινογραφίαι καὶ εἰκόνες.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. **Μ. Γερουλάνος** παρουσιάζει τὸ βιβλίον τοῦ κ. Θεοδώρου Γαροφαλίδου, «*Φυματιάσεις ὀστέων καὶ ἀρθρώσεων*» διὰ τῶν κάτωθι:

Τὸ ἕτερον βιβλίον τὸ ὁποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Ἀκαδημίαν εἶναι τοῦ Ὑψηγητοῦ κυρίου Θεοδ. Γαροφαλίδου, «*Φυματιάσεις Ὄστέων καὶ Ἀρθρώσεων*», συνιστάμενον ἀπὸ 270 σελίδας καὶ περιλαμβάνον 138 ἀκτινογραφίας καὶ εἰκόνας.

Μετὰ τὴν ἀξιοθαύμαστον ἐξέλιξιν τῆς χειρουργικῆς ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἀντισηψίας καὶ ἀσηψίας ἦτο ἐπόμενονον ἡ προσοχὴ τῶν χειρουργῶν νὰ στραφῇ καὶ

πρὸς τὴν ἐγχειρητικὴν θεραπείαν τῆς φυματιώσεως τῶν ὀστέων καὶ ἄρθρώσεων, γόσου τόσον εὐρέως διαδεδομένης, δυσιάτου καὶ καταστρεπτικῆς· διὰ τὰ ὀστᾶ, ἀπαφηνούσης σοβαρὰς ἀναπηρίας ἢ προκαλούσης τὸν ἀκρωτηριασμόν τοῦ μέλους ἢ καὶ τὸν θάνατον τοῦ πάσχοντος. Αἱ ἐγχειρήσεις αὗται ὑπὸ πολλῶν χειρουργῶν ἐκτελούμεναι τῇ εἰσηγήσει εἰδικῶν χειρουργῶν (Köping, Ollier), ἤδη ἀπὸ τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ἦσαν σχεδὸν πάντοτε σοβαραί, ἀκόμη δὲ καὶ ὅταν ἐπέφερον τὴν ἴασιν τῆς τοπικῆς παθήσεως, καταστρεπτικαί διὰ τὴν ἄρθρωσιν, ἀπαφήνουσαι ἱκανὴν ἀναπηρίαν. Ἡ ἐφαρμοσθεῖσα ἐν τούτοις ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος συντηρητικὴ θεραπεία, δι' ἐπιδράσεως τοῦ κλίματος, τοῦ ἡλίου, καταλλήλου διαίτης, διαρκοῦς ἀναπαύσεως, παρουσίαζε λίαν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Οὕτω ἀνεπτύχθησαν τὰ εἰδικὰ παραθαλάσσια ἢ ὄρεινὰ θεραπευτήρια, ὡς ἀπὸ τοῦ 1924 καὶ τὸ ἡμέτερον Ἀσκληπιεῖόν Βούλας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυνθροῦ Σταυροῦ.

Ἄλλ' ἢ μακροχρόνιος αὕτη συντηρητικὴ θεραπεία δὲν ἐπέφερε πάντοτε τὰ ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα, ἰδίως εἰς μᾶλλον προκεχωρημένην ἡλικίαν, συχνὰ δὲ ἐπαρουσίαζεν ὑποτροπὰς. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον καθωρίσθησαν αἱ ἐνδείξεις καθ' ὅς θὰ ἦτο προτιμότερα ἢ καὶ ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἢ ἐγχειρητικὴ θεραπεία ἔτι δέ, πότε θὰ ἦδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπιτυχῶς ἢ συντηρητικὴ θεραπεία, ἥτις ἰδίως πρέπει νὰ ἐφαρμοζέται εἰς τὴν παιδικὴν καὶ πρῶτην νεανικὴν ἡλικίαν. Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀνάγονται διάφοροι ἴδιαι ἐμοῦ δημοσιεύσεις, ὑποδεικνύοντος τὴν ἀνάγκην ἐγχειρητικῆς ἐπεμβάσεως ὑπὸ ὠρισμένης ἐνδείξεως. Ἡ ἀνάγκη αὕτη ἐγένετο κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη γενικώτερον παραδεκτὴ ἀπέναντι τῆς μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀπολύτως ἐφαρμοζομένης συντηρητικῆς θεραπείας.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων τούτων ἀντιλήψεων καὶ ἱκανῆς ἰδίας πείρας ὁ συγγραφεὺς, ἄλλοτε ὑπέρμαχος τῆς ἡλιοθεραπείας, ἀπὸ τοῦ 1939 ἐφαρμοζῶν ὅπου ἐνδείκνυται καὶ τὴν ἐγχειρητικὴν, ἐκθέτει εἰς τὸ παρὸν βιβλίον, τὰ προκύψαντα συμπεράσματα, πραγματευόμενος ἰδίως τὰς ἐνδείξεις τῆς συντηρητικῆς καὶ τῆς ἐγχειρητικῆς θεραπείας, τονίζων ὀρθῶς ὅτι δὲν πρόκειται περὶ κατ' ἀρχὴν προτιμῆσεως τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἐτέρας μεθόδου, ἀλλὰ περὶ ἐφαρμογῆς καὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης ἀναλόγως τῆς μορφῆς, τῆς πορείας τῆς νόσου, ἐπὶ ὑποτροπῆς ταύτης κτ.

Εἰς τὸ γενικὸν μέρος ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται τὴν αἰτιολογίαν, ἐξέλιξιν, πορείαν, διάγνωσιν καὶ θεραπείαν καὶ περιγράφει ἐκτενῶς πρῶτον τὰς διαφόρους μεθόδους τὰς ἐφαρμοζομένας πρὸς λυσιτελεῖν συντηρητικὴν θεραπείαν, κατόπιν δὲ καὶ τὰς καθέκαστα ἐγχειρητικὰς. Εἰς τὸ εἰδικὸν μέρος πραγματεύεται τὰς ἐντοπίσεις εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ σκελετοῦ, ὑποδεικνύων τὴν ἐκάστοτε δι' ἐκάστην ἄρθρωσιν ἐνδεικνυομένην θεραπείαν. Ἐν τέλει ἀναφέρεται καὶ εἰς ἄλλας περιφερικὰς φυματιώδεις παθήσεις, ὡς τῶν ἀδένων, τοῦ περιτοναίου, τοῦ δέρματος κτλ.

Τὸ ἐπὶ μακροῦς πείρας στηριζόμενον ἔργον τοῦτο ἀποδίδει τὰς σήμερον ἐν τῇ χειρουργικῇ κρατούσας ἀπόψεις καὶ ἀποτελεῖ πολύτιμον συμβολὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν βιβλιογραφίαν, ἣτις ἐστερεῖτο μέχρι τοῦδε εἰδικοῦ περὶ τὰς τοιαύτας παθήσεις πραγματευομένου συγγραμματος.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΗ ΜΕΛΩΝ

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑ. — Ὁ ἐτήσιος συντελεστὴς ἀπορροῆς τῶν ὄρεινῶν λεκανῶν τῆς γραμμῆς Πίνδου - Ὀλωνοῦ, ὑπὸ *Γ. Π. Καρακασώνη*. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. Δ. Λαμπαδαρίου.

Τὸ πηλίκον τοῦ ἀπορρέοντος ὕδατος (ἀνηγμένου εἰς ὕψος βροχῆς) ἐκ μιᾶς περιοχῆς πρὸς τὸ ἀντίστοιχον πίπτον ὕδωρ τῆς βροχῆς κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν, ἀποτελεῖ τὸν συντελεστὴν ἀπορροῆς τῆς περιοχῆς, ὅστις εἶναι ἀδιάστατος ἀριθμὸς καὶ ἀποδίδεται συμβολικῶς διὰ τοῦ γράμματος φ.

Ἡ σχέσις αὕτη ἀπορροῆς καὶ βροχῆς δύναται νὰ ἐκτείνεται εἰς μίαν μόνην βροχὴν ἢ ομάδα βροχῶν ἢ εἰς διάφορα χρονικὰ διαστήματα ἤτοι ἐβδομάδας, μῆνας ἢ ὀλόκληρον ὑδρολογικὸν ἔτος.

Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ συντελεστοῦ ἀπορροῆς προϋποθέτει κατ' ἀρχὴν τὴν γνῶσιν τῆς διαίτης τῆς ἀπορροῆς καὶ τῆς βροχῆς διὰ ἀντίστοιχα χρονικὰ διαστήματα· ἐφ' ὅσον ὅμως ἤθελεν ἐξευρεθῆ τρόπος προσδιορισμοῦ τοῦ συντελεστοῦ ἀπορροῆς θὰ χρησιμοποιηθῆται οὗτος διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῆς ἀπορροῆς μιᾶς περιοχῆς ἐκ τοῦ ἀντιστοίχου ὕψους βροχῆς. Ἡ γνῶσις τοῦ συντελεστοῦ ἀπορροῆς, ἀποκτᾷ ἰδιαιτέραν ἀξίαν δοθέντος ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα ἰδίᾳ, ὑπάρχουσι παρατηρήσεις βροχῶν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐξ ὧν δίδονται ἢ δύνανται νὰ κατασκευασθῶσιν οἱ βροχομετρικοὶ χάρται διαφόρων περιοχῶν διὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα καὶ ἐξ αὐτῶν δύνανται πλέον νὰ ὑπολογισθῶσιν, τῇ βοηθείᾳ τοῦ συντελεστοῦ ἀπορροῆς, αἱ ἀπορροαὶ τῶν ἀντιστοίχων λεκανῶν.

Ἡ πρακτικὴ ἀποψὶς τῆς γνώσεως τῶν ἀπορροῶν εἶναι ὡς γνωστὸν ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος δοθέντος ὅτι ἐπ' αὐτῶν στηρίζεται ἡ μελέτη τῆς ὑδατικῆς οἰκονομίας τῆς περιοχῆς καὶ ἡ ἐκλογή τοῦ προσφορωτέρου συνδυασμοῦ τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων τῆς περιοχῆς.

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν συσχετίσεως βροχῶν καὶ ἀπορροῶν, ἰδίᾳ διὰ πλήρη διάρκειαν ἐνὸς ὑδρολογικοῦ ἔτους ἤτοι διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἐτησίου συντελεστοῦ ἀπορροῆς ἔχουν ἀσχοληθῆ πολλοὶ μηχανικοὶ εἰς ἄλλας χώρας, εὐρίσκομεν δὲ* σχετικὰ πορίσματα εἰς τὴν ξένην ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου βιβλιογραφίαν.

Οὕτω ὁ *A. Coutagne*¹ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συσχετίσεως βροχῶν καὶ ἀπορροῶν εἰς

¹ Évaporation et écoulement. Lyon, 1922.